

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Letna naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—
celoletno Din 30.—

Obračun s klerikalci v Narodni skupščini

Klerikalne laži razkrinkane. — Minister Pribičević in dr. Zerjav o zlorabi vere in cerkve. — Poslanec Smodej osramočen. — Boj s klerikalci je boj vsega kulturnega naprednega sveta.

Pretekli ponedeljek so doživeli klerikalci v narodni skupščini svoj sodni dan. Pralo se je ob tej priliki umazano klerikalno perilo in

klerikalni poslanci so prejeli, kar so iskali.

Razpravljalo se je o volitvah v Sloveniji. Klerikalni poslanec, duhovnik in glavni urednik «Slovenca» g. Smodej je na ponedeljkovi seji napadel SDS z navajanjem laži klerikalnega časopisja na tako ostuden način, da je izzval splošen odpor ne samo pri vladnih strankah, ampak tudi med opozicijo.

Poslanec Smodej je očital SDS, da je terorizirala volilce in jih podkupovala, dr. Zerjavu je očital Agro-Merkurja, češ, da je bil obsojen na ječo in da mu je izposloval pomilosočenje dr. Kramer. Trdil je celo, da so demokrati — zlorabljali cerkev. Ta izzivanja poslanca Smodeja so bila povod splošnemu ogorčenju.

Na Smodejeve laži in obrekovanja je odgovoril minister Pribičević

tako temeljito, da so klerikalci besneli od jeze in da so se ostali poslanci s studom obračali od njih.

Minister g. Pribičević je v svojem govoru najprej poudarjal glede na očitke o premeščanju učiteljev, da se je posluževal istih pravic kakor njegov predhodnik dr. Korošec in da je

popravljal samo krivice, ki jih je dr. Korošec zagrešil v svoji strankarski zagrizenosti.

Naglašal je, da je poslanec Smodej vpletel v debato dr. Zerjava na nedostojen način. Ako očitajo dr. Zerjavu Agro-Merkurja, kako je potem mogoče, da ga je vzel dr. Korošec na Dunaju pred prevratom za tajnika Jugoslovanskega kluba, da je potoval z njim v Ženevo pred srbsko vlado, da podpiše ženevski protokol, kako so mogli klerikalci pustiti, da je bil dr. Zerjav podpredsednik v slovenski pokrajinski vladi, ko je bil njen predsednik dr. Brejc? Minister Pribičević je naglašal, da je to

dvojna morala klerikalcev.

Vprašal je, kako je bilo mogoče, da so sedeli z dr. Zerjavom skupaj za mizo, ako so ga smatrali za nepoštenega, ter je dejal: «Naša morala je, da moremo delati samo s častnimi ljudmi, vaša morala pa je, da morete delati z nečastnimi ljudmi!»

Na očitke o korupciji je minister Pribičević povedal,

da je vodja opozicijskega bloka Ljuba Davidovič svoječasno v nekem članku pod lastnim podpisom obtožil dr. Korošca ko-

rupcije zaradi nakupa ameriških ženskih nogavic in bluz za stradaljoče,

da pa je Davidovič kljub temu sprejel pozneje dr. Korošca v svojo vlado. Smodeju je dejal, naj predloži proti demokratom obtožbo Narodni skupščini zaradi korupcije ali pa naj objavi svoje očitke s svojim podpisom v listih, da ga lahko primejo pred sodiščem za predolgi jezik. Poslanec Smodeju je dejal v obraz: «Časten, pošten in dostojen človek dela tako, nečasten, nepošten in nedostojen pa tako kakor delate Vi!» Pribičevićeva izvajanja je zbornica sprejela z burnim odobravanjem.

Glede nasilja, ki ga očitajo klerikalci demokratom, je minister Pribičević dejal, da največje nasilje izvajajo politikološki duhovniki nad dušami,

ker operirajo z nebesi in pekdom za pridobivanje volilcev. Ugotovil je, da ni poslanec Smodej mogel navesti niti enega doganjanega primera nasilja od strani demokratov, medtem ko so demokratiški govorniki navedli klerikalna nasilja, zlasti pa klerikalne zlorabe vere in cerkve od primera do primera s točnimi dokazi.

Minister Pribičević je naglašal, da je boj s klerikalci boj vsega kulturnega naprednega sveta.

Ta boj se ne vrši samo pri nas, temveč tudi v vseh zapadnih kulturnih državah, na katere se klerikalci tako radi sklicujejo. Minister Pribičević je pozval klerikalce, naj predlože vendar vse pritožbe, ki jih imajo klerikalci proti demokratom, demokrati pa bodo predložili tudi klerikalne aфере. Nihče ne bo branil krivca. Minister Pribičević je izjavil, da bo osebno delal na to, da se preiščejo vsi primeri korupcije od leta 1919. dalje.

ker je potrebno, da se klerikalno obrekovanje popolnoma razgali in pokaže v pravi luči.

Opozarjal je, da klerikalci ne vodijo svoje gonje proti demokratom zaradi čistote javnega življenja, pač pa samo zaradi svojih strankarskih interesov, pri čemer

klerikalci ne mislijo niti na Boga niti na resnico.

Govor ministra Pribičevića je napravil velik vtis na narodno skupščino, ker je popolnoma razgalil vso klerikalno hinavščino in zlobo. Klerikalci so doživeli popoln poraz.

Na torkovi seji Narodne skupščine je obračunal s klerikalci tudi minister dr. Zerjav,

ki je v uvodu svojega govora ugotovil, da je dr. Korošec sam ob prihodu v Beograd izjavil, da v Sloveniji ni bilo volilnega terorja, ker da je v Sloveniji prav za prav nemogoč. Dr. Zerjav je naglašal, da je v notranjem ministrstvu ogromno število spisov službenega značaja, ki dokazujejo, da je bilo celokupni

duhovščini v Sloveniji ukazano od zgoraj, naj v cerkvi in izven nje zlorablja vero in verska sredstva za agitacijske namene.

Tega tudi SLS. ne taj in to ve v Sloveniji vsak kmet. Taje pa to klerikalni poslanci v Beogradu, kar je dokaz, da jih je sram svojega dela doma. Očita se demokratom, da vlačijo domače razmere v javnost, toda to ni sramota za narod, pač pa sramota za duhovščino, ki zlorablja narodovo pošteno vero. Zloraba katoliške vere je problem, ki se ne tiče samo Slovenije, temveč vse države, ker

se je obrnila agitacija z zlorabo cerkve in verskih sredstev proti državi in ustavi,

zaradi česar je to politično vprašanje prve vrste.

Minister dr. Zerjav je na podlagi spisov ovrgel vsa očitanja klerikalnega poslanca Smodeja proti njemu tako glede Agro-Merkurja kakor drugih zadev.

Naglašal je, da

demokrati ne žele boja med cerkvijo in državo,

ker je dovolj drugih sporov in dovolj drugega dela za ureditev naših razmer v državi. Končno je še poudaril, da odločno obsoja uporabo verskih sredstev v strankarskem boju ter vmešavanje cerkve v notranje državno-pravne probleme države.

Govor ministra dr. Zerjava je večina Narodne skupščine sprejela z burnim odobravanjem, klerikalni poslanci, ki so ga skušali motiti z medklici, pa so zopet doživeli nov poraz, ker je minister dr. Zerjav do zadnje točke razkrinkal vse njihove laži in obrekovanja.

Klerikalni poslanci, ki so izzvali s svojimi nestvarnimi napadi na SDS v Narodni skupščini razpravo o volitvah v Sloveniji ter o klerikalni zlorabi cerkve in vere v politične namene, stoje s svojimi podlit nedokazanimi natočevanji pred vso jugoslovensko javnostjo osramočeni.

Hujšega poraza kakor ta dva dneva klerikalci še niso doživeli.

Upamo, da bodo temu porazu sledili še drugi. Potrebno je, da se politične razmere razčistijo tudi v Sloveniji!

Politični pregled

Po zaključkih verifikacijskega odbora, ki je podrobno pretresal poedine poslanske mandate, se je v nedeljo sestala celotna Narodna skupščina z nalogo, da podrobno obravnava zaključke verifikacijskega odbora, ki je sklenil: 1.) da se odobrijo vsi poslanski mandati, proti katerim ni bilo nikake pritožbe, 2.) da v mariborsko-celjskem okrožju, kjer so klerikalci s pomočjo duhovništva in ostalih strankinih funkcionarjev uganjali vsakojake falotarije, posebna komisija ugotovi posamezne nekorektnosti in 3.) da se razveljavijo vsi mandati Radičeve stranke zaradi znanih radičevskih zvez z boljševiki in vsemi zakletimi sovražniki naše države.

Seja Narodne skupščine v nedeljo je ves dan bila vrlo burna. Do

pravcatega pretepa

pa je prišlo zvečer, ko je radičev dr. Bazala začel predrzno izzivati poslance Narodnega bloka. V tem pretepu so se posebno naši klerikalni poslanci izkazali za zajce, ker so jo takoj pobrisali iz Narodne skupščine, dasi so prej bili najhujši kričači. Pretep, v katerem so radičevci morali spoznati, da jim ni več dovoljena vsakojaka predrznost, se je kmalu polegel, nakar se je seja mirno nadaljevala. V ponedeljek, ko so se v Narodni skupščini začele obravnavati slovenske zadeve, je posebno naš poslanec

dr. Pivko temperamentno zavrnil brezprimerne lažljivosti bogoslovnega profesorja dr. Hohnjeca in duhovnika Smodeja,

ki sta skrajno nesramno napadala slovenske demokrate in ministra dr. Žerjavo. Ker slednji zaradi službenih razlogov seji ni prisostvoval, je zanj odgovoril minister Pribičević, ki je klerikalnim poslancem povedal toliko bridkih, da so si od jeze grizli ustnice. V torek je nato še

dr. Žerjav z veličastnim govorom pobil vse klerikalne klevete in vpricho vseh zastopnikov Jugoslavije do kraja razgalil klerikalno sramoto.

Čevljarjevi strahovi

Resnična dogodbica.

Med ljudstvom na deželi ne manjka zanimivosti. Vsak kraj ima svojega šaljiveca, modrovalca ali vremenskega preroka, ki ugaja ne le mladini, ampak tudi zrelim možem.

Tak posebnik svojega kraja je bil čevljar Copatek, mož visoke rasti in skrbno obritega obraza. Njegova koča je stala na vznožju nizkega hriba blizu večjega trga. Poznalo ga je stare in mlade zaradi njegove obrti, privlačevala pa sta tudi njegova zgovornost in modrovanje. V svežem spominu je nosil vso preteklost — žalostno in vesele dogodke svoje okolice. Tudi pogled v bodočnost ga ni varal: uganil je z otrokovega lica njegova poznejša leta, z obraza ženina in neveste njuno zakoniko srečo. Lama mu je v zvezdni noči oznanjala lepo in grdo vreme, dobro in slabo leto, vroče poletje in hudo zimo.

Kakor je bil mož na eni strani premeten, tako je bil na drugi strani domišljav in vraževeren. Veroval je v grozo polnočne ure, v strahoto kvaternih noči, v skrivnost križpotov, prisegajoč na pomen spominov in resničnost strahov na gotovih krajih.

Skromnemu znamenju poleg koče je pripisoval veliko važnost. V njem je morala vsako noč goreti lučka; ako jo je kdaj pozabil prižgati, tedaj jo je prižgala nevidna roka. In ta roka je po njegovem mnenju roka nesrečnika, v življenju blodečega po temi.

O izvajanjih obeh ministrov, Sv. Pribičevića in dr. Žerjavo, govorimo podrobneje v uvodniku. Eno pa moramo po vsem tem posebej ugotoviti: da je namreč klerikalna stranka dandanes najbolj razgaljena v Narodni skupščini in da so klerikalni poslanci vobče izgubili ves kredit tudi pri svojih zaveznikih.

V tem, ko to pišemo, se v Beogradu vršijo nadaljnje važne seje. Usoda Radičevih mandatov, ki je nedvomno glavni predmet sedanjega političnega pretresanja, pa se bo odločila v petek ob zaključnem verifikacijskem glasovanju Narodne skupščine. Od tega glasovanja bo tudi v marsičem odvisen nadaljnji razvoj političnih razmer v naši državi.

Napram zunanjemu svetu imamo mi precejšen mir, dočim politično življenje v evropskih državah ni brez zanimivosti. Posebno živahno je sedaj

v Nemčiji, kjer se vršijo volitve novega državnega predsednika.

Volilna borba je silno ostra, ker je postavljenih kar sedem kandidatov. V vsem zunanjem svetu spremljajo volitve v Nemčiji z izrednim zanimanjem.

Na Francoskem izvaja parlamentarna vladna večina

ostro borbo proti klerikalizmu.

In osobito francoski ministrski predsednik Herriot posebno živahno nastopa proti tej duševni kugli.

Enako težke dni preživlja klerikalizem tudi

na Češkoslovaškem, kjer so odstavili vse nepotrebne praznike

in namesto njih uvedli nekatere narodne slavnostne dni. Vobče se more smatrati, da je v vseh kulturnih državah nastopila zelo ostra borba proti klerikalizmu, zato nas more navdajati le zadovoljstvo, da mu je tudi pri nas začelo temeljito odklenkavati.

Tako je pravil nekega večera fantom, ki so se zlasti pozimi zbirali v njegovi koči. Sedel je na nizkem trinožnem stolcu ter krpal cokolje, katere je nalašč prihranil za večer. Zdaj pa zdaj se mu je v očeh utrnula solza ter zdrknila po licu.

Skrivaj so fantje dregali drug drugega ter se mu posmehovali. Na videz so se morali resno držati, da so ga obranili pri dobri volji. Zelo mu je ugajalo, če so ga vedno vpraševali ter se čudili temu, kar jim je povedal.

«Ali je mnogo duhov, ki tavajo po zemlji in iščejo rešitve?» ga je Novakov Martin preprosto vprašal.

«O, mnogo jih je mnogo,» je Copatek žalostno prikimal. «Vsak, kdor ima kaj težkega na vesti, se mora po smrti pokoriti tam, kjer se je pregrešil. Sosed Torkar se je rad prepiral s sosedi. In še zdaj — pet let po smrti — hodi po vasi in straši. Soseda Sredarica je berače podila od hiše, za kar hodi še sedem let nazaj iz večnosti ponujat kruha. Posebno pa so po smrti težke obljube za onega, ki jih ne izpolni v življenju.»

«V starih časih je bilo več strahov, kakor jih je danes,» je omenil Uštarjev Peter.

«Včasih je strašilo ob vsakem znamenju, na vsaki samotni poti,» je pripomnil Petkov Janez.

«Vsakemu duhu je določena gotova doba pokore. Ko jo opravi, mu napolni rešitev, Duša

Dopisi

JEŽICA. Včeraj je minulo pet let, odkar je bil na Ježici ustanovljen Sokol. S posebnim zadovoljstvom se danes spominjamo tistega krasnega večera, ko so člani Sokola I, bratje dr. Pestotnik, Dermelj, Prosenec, Turk, Derganc, Miklavc in drugi ter sestre Cigojeva, Svetličeva in druge, prišli na Ježico, našli tam zbranih nad 30 domačih fantov in deklet, bodrili, svetovali in učili ter razlagali sokolski nauk in kako se je v tem navdušenju stvoril pripravljalni odbor. Kdo od teh je takrat vedel, kaj vse jih čaka v delu za društvo, kdo od teh se je sploh kaj razumel na društveno življenje? Je živa resnica, da smo našega Sokola začeli finančno in organizatorno čisto nepriljubljeni in v prvem času nismo imeli drugega kot medel pojem o sokolskih ciljih. Ako bi ne bilo tiste vrste navdušenja, ki ste ga v letih po prevratu našli povsod dovolj, bi se Sokol ne držal. Trdemu delu in boju ter preudarnosti v vsem se imamo zahvaliti, da se je v teh prilikah rojeni Sokol ne samo obdržal, ampak še dvignil na zavidanja vredno višino. Dočim je bil sprva varovanec ljubljanskega Sokola I in je obstojal le kot odsek, pa se je 9. novembra lani osamosvojil v društvo, napravil v decembru, da se hitreje in lepše razvije, delovno zvezo z bližnjim Sokolom v St. Vidu ter letos prvega marca kupil svoj Sokolski dom. Jeseni pa razvije naša sokolska četa dragoceni sokolski prapor, da manifestira napredek sokolske misli in pokaže vsem, kje se na Ježici zbira k delu za narod narodni element. — Jože Kregar.

JEŽICA. Zadnje volitve so pokazale, da je v naši občini 33 pristašev narodno-napredne misli. Lep napredek naših društev priča, da je led že dobro prebit, obilica naprednega tiska kaže, kje so in kje se pripravljajo, da postanejo naprednjaki. Vse je že tu! Ježica po parletnem delu ni več samoklerikalna pašalik, le politične napredne organizacije še nimamo. Ta je v tej dobi nadvse potrebna, kajti dela, kar ga n. pr. samo ene volitve prinese, nikakor ne zmore samo par ljudi. Ta organizacija bo morala prevzeti še mnogo nalog, ki do sedaj niti načete niso bila. Prav nič ne dvomimo, da bo svojo nalogo izvrstno izvršila.

pa po smrti ne more skrajšati svoje kazni, zato išče naše pomoči. Veliko dobro delo storimo, ako prikazen pogumno nagovorimo ter jo vprašamo, česa potrebuje.»

Navihanci so se delali boječe v tem oziru, a čevljar jih je osrčeval. Dal jim je navodila, kako naj se obnašajo ob srečanju z duhovi, zakaj enajst je bila ura in fantje so se pripravljali na odhod.

«Dajmo ga nekoliko postrašiti,» so se pogovarjali fantje zunaj koče. «Že dolgo nismo izvedli nobene šale.»

«Počakajmo, da ugasne luč,» je predlagal Martin. Sprejeli so njegov nasvet in čakali, da se Copatek poda k počitku.

«Igrali bomo strahove,» je Peter zasnoval svoj načrt. «Prevzel bom vlogo duha, čigar vest je bila v življenju obremenjena z obljubo, ki je ni izpolnil. Drugi pa me podpirajte.»

«Jaz bom vzdihoval in jokal,» se je ponudil Janez, dočim je Martin splezal na drevo, kjer bo žvižgal na prste.

Kmalu po njih odhodu je čevljar odložil delo, zakaj nikoli ni delal čez polnočno uro. Žena mu je prečitala kratko večerno molitev, nakar sta ugasnila luč.

Ravno ju je pričel objemati spanec, ko se začujeta — sama nista vedela, odkod — bolestno vzdihovanje in klicanje na pomoč. Mož je pogledal proti oknu ter zapazil temno senco zunaj koče. Na steni je spodrknila ura in udarila dvanajst.

Ustanovni sestanek bo na evstno nedeljo dne 5. aprila ob 10. uri dopoldno. Kraj zborovanja objavimo prihodnjie. — J. K.

GORNJI LOGATEC. V nedeljo 29. t. m. ob pol 8. zvečer bo priredila Orjuna Logatec v dvorani br. Lenaasija veseloigro «Španska ma-ka». Kdor se hoče enkrat od srca nasmejati, naj ne zamudi ugodne prilike. — Na javnem shodu pretekle nedelje, ki je bil izvrstno oblišan, je podal izčrpno poročilo o političnem položaju v državi po volitvah glavni tajnik demokratske stranke za ljubljansko oblast dr. Stane Rape. Udeleženci so zlasti z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se bodo v bodoče vsi važnejši zakonski predlogi v osnutku razpravljali pred krajevnimi organizacijami in šele temeljito predelani in do podrobnosti preštudirani prihajni v razpravo v narodni skupščini. Tako bo ljudstvo samo sodelovalo neposredno pri zakonodaji, pa tudi nosilo soodgovornost, zaradi česar bo odpadlo marsikatero nepotrebno zabavljanje. Šhod je pokazal čisto jasno, da zadnji misijon ni uspel in da so Gornjelogatečani kljub strašanskemu pritisku v spovednicah in kljub vsem grožnjam s peklenjskimi mukami ostali zvesti državi in napredni ideji. Tudi «Domovina», ki misijonarjem posebno leži v želodecu, ni izgubila na naročnikih. — Sokolski dom se bo začel graditi v najkrajšem času, četudi so misijonarji kar najbolj odgovarjali vernike od sokolstva. Ostalo bo samo pohujšanje, ki se ga nevrda Kristovi hlapci tako večje eejali med naše nepokvarjeno in pošteno ljudstvo.

RAKA. Nauk o krščanski usmiljenosti je jako lep in prav toliko star kakor Kristusova vera. Tukajšnji župnik g. Škerjanc daje v tem oziru prav lep zgled. Zato ga moramo pohvaliti, četudi je naš politični nasprotnik. Lansko leto je k nam prišla mlada gospodična poštarica, ki je prav brhka. Ker je njena plača borna, se je g. župnik ojunčil in pokazal krščansko usmiljenost; daje ji hrano in tudi par voz drv ji je nameraval podariti za zimo, pa se je končno premislil, ker je na Raki mnogo hudobnih jezikov. Mi, raški demokrati, mu te njegove lepe lastnosti prav nič ne zavidamo, želimo pa, da bi g. župnik tudi do občinskih beračev in revežev imel tako «krščansko usmiljeno» srce, kakor ga ima do lepe poštarice.

«Pomagajte, vi, živiti» je prosil zunaj kočee votel glas.

«Usmilite se trpečih!» se je čulo med stokanjem in žvižganjem.

«To so duhovi,» se je tresel Copatek ob ženi, drhteči od strahu. Groza ga je spreletela ob misli, da bo moral govoriti s prikaznijo ter jo vprašati, kaj potrebuje.

V tretje so se ponovili klici, žvižg in ihtenje — opomin, da naj se oglasi. Toda grlo mu je bilo suho in na prsih mu je ležalo nekaj kakor kamen ter ga dušilo. Končno se je opogumil in jecljaje je vprašal izpod odeje: «Dobri duh, kaj potrebuješ?»

«Kruha,» mu je odgovoril duh. «Ko sem bil še v telesu, sem ga obljubil siromaku, pa mu ga nisem dal. Zato hodim iz večnosti, iščeč človeka, da mi pomaga izpolniti obljubo.»

«Reši ga, da bo zveličan,» je reklo nekaj Copatku. Vstal je, urezal velik kos kruha ter ga položil na okno, ki ga je napol odprl. Hitro ga je zaloputnil ter legel v postelj zadovoljen, ker je slišal zunaj smejanje — dokaz, da je rešil dušo.

Drugi dan je oznanil Copatek vsej vasi, kaj se mu je dogodilo. Pravil je o dolgi kočeni roki, ki je segla po kruhu, o hvaležnem nasmehu duše za izkazano dobroto ter o rafski piščalki, ki ji je svirala med poletom v srečno večnost.

Pripovedovali pa so tudi fantje in smeali se bilo ne konca ne kraja.

Zapisal Sotššan.

MORAVČE. Dne 15. t. m. smo zaključili gospodinjski tečaj, ki ga je priredila naša živahna Jugoslovenska Matica. Udeleževalo se ga je 24 deklet. S kakšnim uspehom, je pokazala razstava izdelkov, ki je popolnoma napolnila veliko šolsko sobo. Videh smo najrazličnejše predmete, vse lično, celo prav lepo izdelane. Vsakdo se je čudil, da se da v desetih tednih kaj takega doseči. Pridna so bila naša dekleta. Zahvaljujemo se za velekorišno prireditel referentu za kmetijstvo g. Sancinu, ki jo je dovolil, dalje g. nadučitelju Tomanu, ki je dal brezplačno na razpolago prostore, napredni posojilnici, ki je prispevala drva, in pa predsedniku Jugoslovenske Matice g. Cerarju iz Tuštanja, ki je sprožil misel. Posnemajte! Samo politika naj se ne meša vmes!

GRAHOVO PRI RAKEKU. Z našim vodovodom imamo strašne težave. Ker pa se je nedavno neki pisec le oglašil o tej zadevi, naj jaz celo zadevo obširneje pojasnim v pouk javnosti in v svarilo, da se ne bi kje drugod pripetilo kaj sličnega. Mi smo gradili vodovod brez premisleka, brez točnega skupnega sporazumljenja vseh vaščanov. Rečeno je bilo, da stroški ne bodo večji kakor okroglo 800.000 kron. V resnici pa vodovod stane tri milijone kron, kar pomeni strahovita bremena, ki jih morajo predvsem prenašati obrtniki. Obrtniki plačajo po 800.000 kron, drugi po 400.000, tretji po 150.000, četrti po 50.000 kron itd. Posebno se prizadevi dotični obrtniki, ki so najemniki. Plačati morajo, dasi grahovski vodovod ostane za vedno le last vasi in potomcev, dočim tak obrtnik gre s trebuhom za kruhom. Če mu hišni gospodar lepega dne odpeve, mora drugam in prav lahko ga sadene nesreča, da najde novo mesto, kjer je iznova treba plačevati ogromne davščine za vodovod ali kaj sličnega. Pri nas je v tem oziru kajena, ker tisti obrtniki, ki so se naselili po zgradbi vodovoda, ne plačajo nič, kakor tadi ne uradniki, dasi vsi uživajo vodo. Zadaje čase se je zgodilo več primerov, da so poedinci bili radi vodovoda zarubljeni. Neka žena s šestimi otroki, ki ima le malo obrt in je poldrugi kilometer oddaljena od vodovoda, da sploh ne uživa njegove vode, je obremenjena za 45.000 kron. To je vendar vnebovpijoča krivica! Nadalje je prizadeta neka družina s sedmimi otroki, kamor so prišli rubiti pohištvo, katero je ta varčna družina nad 30 let varovala, zdaj pa naj se radi vodovoda prodati in takih primerov je še več. Občina in davkarija druga na drugo valita krivdo, ne prizanašata pa nikomur. Pritožbe rastejo, a doslej so bile vse zavrnjene. Koliko imajo ljudje po vrhu še nepotrebnih stroškov in letanja! In to vse po krivdi nekaterih oseb, ki so lahkomiščno ravnale in še danes ne znajo na nikak način izboljšati razmer. O grahovskem vodovodu bomo še pisali, ker se ta težka zadeva ne da razložiti naenkrat. — V a š č a n.

TREBELNO. «Domoljub» (prav «Laziljub») se je nekaj bahal z izidom volitev na našem malem Kumu, ali to ni nič čudnega, ako miže vsi oni, ki bi bili poklicani, delovati za napredek občine. To je gotovo v prvi vrsti sedanji župan, ki je bil izvoljen z naprednimi glasovi. Upajmo, da ne postane v resnici pilpogačica, za katero se ga zmerjali gospod pred volitvami. Napredni volilci moramo biti sodaj mnenja, da mu je bilo samo za županski stolček, kar pa nam ni po volji. To mu bodi v opomin in svarilo za prihodnje težko pričakovane oblastne in srezke volitve. — Napredni volilec.

BIRČNA VAS. Pri nas imamo zelo zagriženega klerikalnega agitatorja lesnega delavca Franca Šušteršiča, ki dela na vsakem naprednem shodu zgafo. Ta človek gre v napredno hišo, vzame «Domovino» in jo raztrga, češ, da piše same svinjarije. To je brezmejna predrznost tigrovskega agitatorja, kateremu bomo že porezali peroti. Naj si možak nikar ne misli, da je ves svet njegov in da se suče vse le okrog tigrov.

BELA KRAJINA. Umril je na Krasincu pri Podzemlju občeznani posestnik Matija Starašluc, v starosti 86 let. Bil je do zadnjega popolnoma čil in zdrav ter je še par dni pred smrtjo prebiral časopise, ki jih je imel prav rad. V mladosti je hodil na Nemško ter služil po raznih mlinih, pozneje je imel 20 let v najemu mlin v Podbrezju, kjer si je toliko prihranil, da si je kupil domačijo v rojstni vasi. Tam je v miru preživel svoje starost. Bil je velik šaljivec in zelo priljubljen. Blag mu spomin!

SMARTNO PRI LITIJI. Krajevna organizacija JDS. v Smartnem vidno napreduje in prireja ob petkih gospodarska in politična predavanja. V zadnjem času je pristopilo k naši organizaciji 20 novih članov. Ustanovili smo si v organizaciji pravovarstveni, trgovski, obrtniški, kmetijski in delavski odsek, katerih naloga je zasliševati mnenje ljudstva in ga odpošiljati na pristojna mesta. S 15. marcem smo odprli svojo pisarno v prostorih Kmetijske hranilnice in posojilnice v Smartnem, kjer se uraduje vsako nedeljo od 8. do 10. ure dopoldne. Tu se sprejemajo prošnje in pritožbe in se dajejo nasveti vsakomur ne oziraje se na politično prepričanje. Vse poslovanje se vrši brezplačno. V zadnjem času je bilo vloženih več prošenj in pritožb. Kmetje, obrtniki, trgovci in delavci, obračajte se na našo pisarno, kjer vam bodo vsako nedeljo veščaki na razpolago. Tu so vam tudi stalno volilni imeniki na vpogled. — *Tajništvo krajevne organizacije JDS v Smartnem.*

SMARTNO PRI LITIJI. Razmah naše misli vidno napreduje. Naša misel prodira med plasti kmetijskega in delavskega ljudstva, kar izpričuje stalna vez med kmetom in delavcem z našo krajevno organizacijo. Uvidevanje prihaja. Ljudstvo stopa v stik z onimi, ki so ga vedno svarili pred grabežljivimi volkovi. Tako je prav, ker edino na tej podlagi nam bo dana možnost, kaj doseči, in v fari bo zopet mir in zadovoljstvo. Nikdar in nikoli nikogar nismo sovražili, kar veste sami. Kljika, ki je kovala nemire, zdražbo in sovraštvo, je poražena, in od teh ljudi je vsaka pomoč izključena. Opetovano smo Vas svarili pred gadjo zalego in svarimo še danes. Onim, ki so izpregledali, pa kličemo: vstopite k nam, da izvojujemo boj za poštenost in pravico; vsakomur prožimo bratsko roko. V naši organizaciji je za vse poštenjake prostora. Enakost, Bratstvo in Svoboda nes jači, nesloga vsakogar tlač. Kdor poštenjak, ta demokrat! Kdor pa ostane še nadalje zaslepljen in kdor hoče še nadalje biti varan in tepen, naj ostane pri SLS in drugod.

OSELICA NAD SKOFJO LOKO. Dne 18. t. m. se je vršil za občino Oselico sadjarski tečaj pod vodstvom okrajnega ekonomista gosp. Hladnika, in 19. marca je isti gospod predaval o živinoreji v šoli na Trebiji ob precejšnji udeležbi gospodarjev in fantov. Posebno iz Nove Oselice so se kljub precejšnji oddaljenosti obilno udeležili predavanja in tudi iz oddaljene Leskovice jih je bilo nekaj, dočim smo posestniki iz bližnjih vasi pogrešali. Predavatelj nam je obrazložil, koliko denarja izdamo za umetna gnojila, doma pa pustimo, da se nauo gnojnica odtaka iz hlevov. Zato nam je posebno priporočal gnojnične jame. Koliko vrednosti je to, vedo tisti, ki imajo to že napravljeno. Nadalje nam je g. predavatelj razložil, kako velike važnosti je odbira in izreja živine za pleme, posebno glede bikov, za kar je pri nas veliko premalo zanimanja. Zahvaljujemo se sreskemu poglavarju g. Znidaršiču in okrajnemu ekonomu g. Hladniku za trud in zanimanje, ki ga imata za povzdigo in napredek živinoreje in kmetijstva ter želimo, da bi se podobna predavanja še večkrat vršila, posebno tudi o živinozdravstvu, o prvi pomoči v sili in drugem. — *Udeleženci.*

Priporočajte in širite «DOMOVINO»!

STARI TRO PRI RAKEKU. Dne 22. t. m. se je vršil ob jako lepi udeležbi v gostilni gosp. Benčine občni zbor krajevne organizacije JDS. Zborovanje je vodil g. Fran Škrbec iz Loža, tajniško poročilo je podal g. Benčina, poročal o marljivem in uspešnem delovanju organizacije. Sadovi so se pokazali pri volitvah. Izvoljen je bil naslednji novi odbor: predsednik Karel Kovač, Stari trg; podpredsednika Fran Škrbec iz Loža in Josip Kandare iz Markovca, tajnika Ivan Benčina iz Starega trga in Ciril Justin iz Ige vasi, blagajnik Ivan Mercina iz Starega trga, čuvarja skrinjice na I. volišču Karel Kovač in Ivan Lešnjak, na II. volišču Jakob Truden in Jakob Špeh. Odborniki: Stari trg: Ludovik Ožbolt, Stanko Štritof, Fran Debevc; Lož: Alojzij Znidaršič, Milan Lah, Anton Vardjan; Pudob: Fran Vilar, Borivoj Sbil; Igavas: Anton Mlakar, Mirko Kosim; Markovec: Ivan Petrič, Ivan Lešnjak; Viševk: Janez Znidaršič, Fran Lekan, Fran Zgonc; Podgora: Ivan Urbih, Alojzij Urbih; Babna polica: A. Troha; Babno polje: Alojzij Troha, Viktor Troha; Kozaršče: Anton Špeh; Podcerkev: Tomaž Sterle, Jernej Znidaršič; Lipsenj: Fran Krašovec; Dane: Srečko Kandare, Janez Okoliš, Ivan Škrbec; Bloška polica: Janez Modic; Vrhnika: Fran Palčič, Janez Zigmund; Nadlesk: Jože Gorše, Janez Mulc; Šinarata: Jože Baraga, Janez Bravec. Odbor nam daje jamstvo, da se bliža v dolini demokratska stranka še lepši bodočnosti. Kot delegat centrale je podal g. Janežič jedrnatu poročilo in bodril navzoče k vztrajnemu delu.

BELA KRAJINA. Šolska mladina na Talčjem vrhu pri Črnomlju je uprizorila v nedeljo 8. in 15. t. m. igro »Snegulčica«. Polna dvorana je z zanimanjem in veseljem občudovala kretanje in nožno izgovarjavo malčkov, posebno Snegulčice. Poleg igre so bile tudi deklamacije in rajanje s petjem. Da je pa mogla šolska mladina uprizoriti svojo igro, je zasluga tamkajšnjega šolskega upravitelja A. Čebularja, ki je mojstrsko naslikal kulise. Učiteljstvo naj z delom odgovarja na napade nepoklicanih faktorjev. Naprej po začetni poti! — *Eden za vse.*

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Zveza kulturnih društev je pri nas priredila predavanje o presajevanju in cepljenju sadnega drevja. Predaval je g. Črnogoj, kateremu so prisotni sledili z velikim zanimanjem. Opažati je le, da je premalo interesentov za takšna predavanja. Mislimo, da bi bilo jako pametno, če bi tudi županstvo opozarjalo ljudstvo na takšna važna gospodarska predavanja, ki so jako potrebna, saj je n. pr. zlasti sadjereja pri nas še precej zanemarjena. Zvezo kulturnih društev prosimo, da nas s svojimi strokovnimi predavanji še večkrat poseti.

SKOCJAN PRI MOKRONOGU. Prosim, g. urednik, za malo prostora v »Domovini«. Pri nas so se namreč pojavili nočni razbijalci, ki pobijajo po hišah šipe in delajo drugo škodo. Dobro bi bilo, da se orožništvo nekoliko pobriga za te ptice in jih spravi v ječo.

ST. LENART NAD LAŠKIM. Naj vam malo opišem naše klerikalne sosede Šmiklavčane, posebno pa še veselo zgodbo, ki sem jo nedavno doživel z nekim nadvse klerikalnim možem v napredni gostilni. Ko sem prišel mimogrede v to gostilno, je ta šouklavski klerikalec sedel za mizo. Ne bi ga spoznal, vendar sem videl, kako je z enim očesom žmiril name, ko sem si naročil četrt dobre vinske kapljice. Gospodinja mi nato tiho pove, da se so je s tem možakom skregala, ker jo je vprašal, kateri siraki pripada njen mož; ona pa se je odrezala, da vsem, samo Korosčevi ne. Klerikalni možak ji je nato odvrnil, da v tako hišo on ne pride več. Ha-ha, sem se zasmeljal jaz in dejal možaku, naj tedaj v slovo dá za liter vina. Pa se je res postavil in dal za vino, toda videti je bilo, da ga ženske bolj mikajo kakor vino, ker je najprej začel pihati na srce

gospodnji, nato pa se je lotil deklet, ki je sitnežu ušla proti sosedovemu blevu. On je sicer hitel za njo kakor jastreb za golobico, toda ker bolj po strani gleda, je ni več našel. Pozdravljeni, Šmiklavčani! Pa brez zamere. — *Barantavee.*

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo 15. t. m. se je vršil letni občni zbor krajevne organizacije JDS za občino Sv. Krištof. Udeležba je bila naravnost impozantna, lovska soba hotela Henke je bila nabitá polna. Podpredsednik ing. Kloc je otvoril zborovanje ter poročal o delovanju organizacije v preteklem letu in vzpodbujal v lepem govoru navzoče k vztrajnosti. Po stvarnem govoru podpredsednika g. ing. Kloca je podal kratko tajniško poročilo g. Golob. Organizacija je izvršila mnogo podrobnega dela, kar dokazuje porast članstva na število 245 v teku enoletnega delovanja. Blagajniško poročilo, ki ga je podal g. Kapla, se je sprejelo z zadovoljstvom. Pri volitvah se je soglasno izvolil naslednji odbor: predsednik ing. Josip Kloc, Rečica; podpredsednik višji nadzornik Fran Kokalj, Šmarjeta; tajnika Karel Golob, Sevce, in Josip Horjak, Debro; blagajnik Josip Kapla, Trnovo; odborniki: Jakob Oblak, Rečica; Franc Alič, Rečica; Franc Lenart, Debro; Jakob Šos, Debro; Ivan Cencelj, Tremarje; Ferdo Derovšek, Šmarjeta; Anton Mlakar, Šmarjeta; Franc Povše, Trnovo; Alojz Povše, Trnovo; Matija Hedl, Trnovo; Ludovik Sluga, Sv. Jedert; Franc Šoper, Sv. Jedert; Ferdo Lapornik, Sv. Jedert; Bratomil Stokavnik, Brezno; Josip Majer, Brezno; Peter Kozole, Brezno; Ferdo Mejač, Sv. Štefan; Andrej Brezovšek, Sv. Štefan; Matevž Jovan, Brce; Franjo Jelen, Brce; Jože Knez, Kuretno; Jurij Hrovat, Kuretno; Franc Plajnshek, Strmica; Franjo Šukelj, Strmica; Martin Povše, Rimske toplice; Martin Balau, Rimske toplice; Franc Sluga, Sevce; Julij Pukmeister, Sevce; Ivan Draksler, Marano; Josip Roš, Sv. Štefan; Martin Peklar, Huda jama; Anton Kokalj, Huda jama; Franjo Vojtkovsky, Huda jama; Matija Teršek, Ogeč; Gregor Pušnik, Šmarjeta, in Peter Podbevšek, Rečica; kot zaupniki v občini Marija-Gradeec: Rudolf Mejak, postajni načelnik, Rimske toplice; Karel Dvořak, prog. mojster, Rimske toplice; Franc Kreuh, restavrater, Rimske toplice; Ivan Veber, posestnik in rudar, Žikovca; Melhijor Sojč, železničar, Rimske toplice; Franc Paradižnik, železničar, Rimske toplice; Franc Paradižnik, posestnik, Globoko; Jurij Jančič, posestnik in rudar, Trojno. Pri slučajnostih so se obravnavala razna važna gospodarska vprašanja. H koncu je pozval predsednik navzoče k nadaljnjemu delovanju za strankin razmah ter ob najboljšem razpoloženju članstva zaključil krasno uspeli prvi letni občni zbor.

GORNJA REČICA PRI LAŠKEM. Dne 13. t. m. se je vršila pri posestniku T. sedmina za umrlo Č. Na omenjeni dan so bili navzoči pri sedmih vsi bližnji sosedje in pogrebci. Med njimi seveda ni manjkalo veleznanege rečiškega političarja SLS. Besedilil je, kakor je njegova navada, kadar ga ima že nekaj v svoji briljni glavic, o naprednjakih. Posebno na eno osebo se je sprivil z zahrbtnimi psovskami. Ta možak je Anton Brečko, posestnik in mlinar. Doslej je prizadeti vse vzel za šalo. Od dneva, ko to pišem, bom pa na vsako nadaljnje obrekovanje postopal proti njemu sodnijskim potom. — *Prizadeti.*

REČICA PRI LAŠKEM. Opozarjamo Vas vse, ki rabite občinsko cesto iz Laškega v Zgornjo Rečico in obratno, da bi se v bodoče bolj zanimali za omenjeno cesto, o kateri je vedno toliko grajanja in kritiziranja, da je v slabem stanju. Glavna krivda je pri Vas, ker nečete, da bi cesta dobivala dovolj pravega gramoza. Kakor čujemo, je naša občina v letošnjem letu dovolila precejšnjo vsoto za dovažanje gramoza. Toda na tej dolgi progi

(približno 15 km) zapazimo le par kupov gramoza. Čudno je, da se ravno dotični posestniki, ki najbolj kritizirajo to cesto, silijo v ospredje in bi radi dobro zaslužili, ne da bi kazali baš zanimanje za to, da se delo tudi dobro izvrši. Cestni strgač sam ne more delati čudeže. Navsezadnje bo omenjena vsota za cesto porabljena, cesta bo pa ostala v istem stanju, kakor je sedaj. Ali bi ne bio dobro malo več pozornosti? Po drugi strani nam pa vsiljujete vedno nove občinske davke, ki jih moramo plačati tudi mi delavci s krvavo zasluženim denarjem. Toliko za enkrat v pojasnilo. Pri bodočih občinskih volitvah bomo že poskrbeli, da Vam poplačamo. — *Prizadeti.*

GOTOVLJE. Tukajšnji gostilničar Š. je jako priporočljiv možak, ki se je že večkrat javno izrazil v svoji gostilni, da je še tudi v Jugoslaviji vedno, kar je bil, namreč Avstrijanec. Svetujem mu, da se preseli tja, kamor ga srce tako vleče. Prav za prav mu pa ni zameriti, kajti mož je bil v stari Avstriji navdušen feldvebelj. O. Š., ali bi ne bilo bolje, da Vas sreča pamet in da se privadite na nove razmere? Njemu precej podoben mož je naš g. župan, ki se mu tudi pri vsaki priliki zadržeha po rajni Avstriji, dasi nismo imeli od nje ničesar drugega kakor kri in preganjanje. Naj bi se g. župan raje pobrigal za naše ceste in pota, ki so v prav slabem stanju. Naj bi raje posredoval, da bi se naša stara pot čez tovarniški jez, ki nam ga je pred kratkim tovarna zaprla, zopet odprla. Tudi Vam, g. župan, svetujem, da opustite zabavljanje proti bratom Srbom, kajti to Vam ne bo pomagalo do kakšnega zaslužnega križca, za katerega ste se v rajni Avstriji tako borili. To za danes.

Fant iz tare.

BRASLOVČE. Pred pustom smo imeli pri nas misijon. Hudi grešniki smo in zato nam pač pridige domače duhovščine ne zadostujejo. Misijoni v Braslovčah že od nekdaj slovozaradi tega, ker je menda doslej še vsak zahteval žrtve, to se pravi, da je skoro vsakokrat kakšna od misijonarjev zbegana žentca zblaznela. Če se je sedaj kaj takega zgodilo, ni znano. Sicer pa je letošnji misijon imel čisto drugačno obilježje kakor drugače; bil je namreč političen. Kdor se pri spovedi ni odpovedal »Domovini« ali »Jutru«, ni dobil odveze. V spovednicah se je dalje agitiralo proti Sokolu, češ, da je to brezversko društvo. Kdor ni obljubil, da izstopi iz društva, je moral brez odveze proč. Le z nekaterimi pogumnejšimi, ki se niso dali kar tako odpraviti, so se misijonarji pobotali in tudi dali odvezo, češ, saj braslovški Sokol končno le ni tak. Zlasti zanimiv je naslednji dogodek: Več Sokolije je čakalo v vrsti pred spovednico na spoved. Ko je misijonar začel prvo izpovedovati, je najprej zvedel od nje, da je Sokolica, nakar jo je glasno nahrulil: »Kaj je še več takšnih frkelj?« Nato mu je odgovorila: »Dvanajst nas je Sokolice.« Ena izmed Sokolice, ki je čakala vzadaj in poslušala ta razgovor, pa je menila: »O ne, sedaj nas je le deset.« Misijonar, ki je videl, da so dekleta neustrašna, je zaprl vrata, češ, da takšnih ne mara izpovedovati. Da so misijonarji obdelovali vsakega fanta, ki ima delo, in vsakega dekleta, ki ima fanta, ni tako hudo, čeprav to smešno. Vendar pa je tudi to značilno, za čudovito moralo teh fanatičnih in nestrpnih dušebrižnikov, ki si ne morejo predstavljati, da je ljubezen med fantom in dekletom pred zakonom lahko tudi poštena in lepa. Napoti je bila misijonarjem tudi ženska frizura. Javno je seveda, da pri nas na deželi nima nobena ženska na kakšen poseben način natrfrane frizure, a misijonar je zmerjal s frkljo vsakega dekleta, ki se ko ličkaj čedneje nosi v glavo. Tem »kulturo-nosem« je torej ženska, ki je zanikrna in zanemarjena, vzor za druge. Sedaj pa še nekaj o pridigah. Bile so skoro izključno politične: »Domovina«, »Jutro«, Sokol so bili na dnevnem redu. Napadi na napredno časopisje im

na demokratsko stranko so bili tako sirovi, da se je včasih vse občinstvo zgražalo in majalo z glavami, češ, ali je mogoče, da je kakšen dušebrižnik tako lažniv in sirov. Eden misijonarjev se je vendarle tudi spravil na pijance, kar je prav lepo, a ni lepo, kakšnih besed se je pri tem posluževal. Bil je zlasti proti »ohcetim«, kjer da se mnogo popiva, ter je gobezdal o bikovih ohceti in o telicah. Ali spadajo takšne psovke v božji hram? Ali ste, gospodje misijonarji, tudi v dušah, ne samo v besedah verni, ali verujete v Boga? Če verujete vanj, kako si upate lagati, zmerjati in klevetati na prižnici? Vi to delate, ker ne verujete. In ker ne verujete, se tudi Boga ne bojite. Tako Vam mi povemo in Vi nas zavrnite, če nas morete. Ali ni to očitna zloraba vere in cerkve v posvetne strankarske svrhe? V beograjski Narodni skupščini pa je duhovnik dr. Hohnjec z drznim čelom zagotavljal, da se na Slovenskem za SLS ni agitiralo po cerkvah in da duhovščina ni zlorabljala vere za stranko.

SEVNICA OB SAVI. Naš trg je menda eden najbolj zaspanih na vsem Štajerskem. Ni nikakega družabnega gibanja, nimamo nikakih predavanj, nikakih poučnih, pa tudi ne družabnih prireditiv. Popolno mrtvilo vlada pri nas, dasiravno imamo nekaj sposobnih moči, ki bi lahko delale in marsikaj organizirale. A se nihče ne pobriga. Zeleli bi, da bi se čimprej tudi pri nas začelo gibati. V bližini tukajšnjega kolodvora se je začela graditi tovarna za izdelovanje Jugo-tanina. Zidava si-eer zaradi slabega vremena počasi napreduje, glavno pa je vendar, da se je delo začelo in da je precej delavstva že zaposlenega, s čemer je marsikateri dosedanji brezposelnik zopet prišel do zaslužka. — D o m a č i n.

SREZ ŠMARJE PRI JELŠAH. Demokratska misel v naših krajih živahno napreduje. V nedeljo 8. t. m. sta se vršila občna zbor krajevnih organizacij pri Sv. Štefanu in v Št. Janžu pri Zibiki. Na obeh je bil navzoč naš tajnik srezke organizacije g. Majgaj. Posebno lepo je bil obiskan zbor v Št. Janžu. Pretečeno nedeljo 15. t. m. pa je bil ustanovni občni zbor nove krajevne organizacije JDS v Pristavi. Po poročilu tajnika srezke organizacije se je vpisalo takoj 17 članov. Za predsednika je bil soglasno izvoljen kmetski sin g. Alojz Pavlič iz Čmrciške gore, za podpredsednika g. Jakob Zdolšek, trgovec in gostilničar v Marčji vasi, za podpredsednico ga. Minka Muršič, učiteljica v Pristavi, za tajnika g. Ante Muršič, šolski vodja v Pristavi, za blagajničarko ga. Ljubica Škerjanc, zasebnica, Hajnsko; odborniki gg.: Josip Hodnik, Jakob Jeranko, Olga Korber; namestniki gg.: Anton Žmaher, Ema Zupanc; čuvar skrinjice g. Milan Čoh, posestnik v Marčji vasi, namestnik g. Janez Počivalšek, posestnik v Pristavi; delegat g. Ante Muršič, šolski vodja v Pristavi. Za politično šolo se je določil g. Jakob Jeranko, posestnikov sin. Po volitvah odbora so pristavski pevec zapeli lepo število narodnih pesmi. Zborovalci so si obljubili pri slovesu do prve seje pridobiti najmanj po enega člana. Le tako pridno naprej po poti, ki ste si jo načrtali, in uspehi bodo gotovi pri prihodnjih volitvah.

SLOVENSKA BISTRICA. Na zadnjem občnem zboru čitalnice je bil izvoljen za predsednika g. dr. Simon Jagodič, ker prejšnji predsednik g. dr. Josip Pučnik zaradi prezaposlenosti izvolitve ni hotel več sprejeti. — Dne 18. t. m. je priredil godbeni odsek čitalnice družabni večer v hotelu »Beograd«, kjer je izvajal pod vodstvom g. Meška nekaj prav lepih komadov. Udeležba je bila, žal, slaba. — V soboto je piredil Sokol precej dobro obiskano proslavo 75letnice rojstva prezidenta T. G. Masaryka, o čigar življenju in delovanju je krasno predaval g. Božidar Borko iz Maribora. Sodeloval je čitalniški orkester. — Umrla je ga. M. Gumzej, mati našega zvestega so-

mišljenika g. Ivana Gumzeja, ključavničarskega mojstra in posestnika v Slov. Bistrici. Pogreb je bil v soboto. G. Gumzeju naše sožalje! — V ponedeljek zjutraj so našli ženo Alojzija Šuntnerja, ključavničarskega mojstra na Zgornji Polskavi v postelji mrtvo. Obstoja sum, da jo je ubil njen mož. Šuntner je baje dejanje priznal in je bil aretiran. — Poravnalno postopanje se je uvedlo o imovini Ivana Kaca ml., trgovca s senom v Slov. Bistrici, in njegove žene Frančiške. Ponuja se 20% na poravnava.

RUŠE. Naši sodrugi so se vendar enkrat odkašljali v »Socijalistu«, kar nas zelo veseli. Vsaj vemo, da se malo čutijo. Sicer bi lahko kaj resničnega in dokazanega poslali med svet, pa raje po svoji stari navadi ugibajo in blatijo, češ, nekaj se bo že prijelo. Dobro je pa vseeno, da so nam dali tudi direktorja, ki nas bo podpiral, vendar mu povemo že naprej, da ne bo dobil nikakega »trinkgelda« takole za 1. maj, ker mi nismo vajeni »lizanja« — v Cerkovem zmisu. Da pa nismo odgovorili na sumničenja s. Cerka, je vzrok ta, da bi se dalo dobiti zadoščenje le pri sodišču. Ker vemo, da njegovih besed ne jemlje nikdo za resno, si mislimo z drugimi tudi mi: blagor ubogim na duhu! Na sumničenja ne odgovarjamo, ker je all izpod pazduhe ali pa zavito. Na ono stokanje, naj pustimo vašo organizacijo v miru, vam povemo, da vašo organizacijo rušijo vaši grehi, nekdanje obljube, hujskanja in pa teror, s katerim ste držali člane skupaj. Tovariši, ki smo deležni socialističnih grobosti, se okle-nimo še bolj svoje Unije, sledimo našemu programu in ne dajmo se zavajati od rdečih korifej! Ker nimamo v svoji sredi dresiranih pljuvačev in lizunov, zato hočemo delati pošteno in odkrito v splošno korist delavstva.

ST. VID PRI GROBELNEM. Pri nas smo imeli 1. in 8. t. m. prav zabaven popoldan. Tukajšnji fantje in dekleta so nam z igro »Pri Hrastovih« nudili lep užitek, ki ostane v dolgem spominu vsem mnogoštevilnim gledalcem. Že par desetletij deluje gledališki oder v prosveto in zabavo domačinov in sosedov, ki ob vsaki taki priliki radi obiščejo prijazni Št. Vid. Videli smo že več res dobro uspešnih iger, a uprizoritev te pretresljive žaloigre nas je prav presenetila. Na malem vaškem odru tako skrbno in sigurno naštudirana igra je nekaj posebnega. Režijo je dobro vodil kakor običajno g. France Pogačnik. Vse vloge so bile dobro in premišljeno razdeljene. Skrbno babico Mico je pogodila dovršeno naša čebelica gospodična Leckarjeva. S srcem in vncmo je igrala vlogo nesrečne Anice gdč. Zidarjeva. Seveda Tilka je bila na svojem mestu: prikupna, ljubezniva in živahna. Vloga je bila v dobrih rokah gdč. Micke Lindičeve. Zelo spretno in sočutno je nastopila tudi Roza Novakova v vlogi nesrečne žene Tončke. Vsem je bil všeč pastirček (Tinika Vogatova). Vesel in dobre volje, prijatelj narave in igre. No, kaj pa šele fantovske vloge. Vse z duhom in resnostjo igrane. Stari grešnik Hrast (Fran Bevc) v maski in kretanju dober. Sinova Tone in Lojze sta naredila na gledalce prav dober vtis ter zaslužila oba pohvalo. Tone (Ivan Mlakar) rešen in nestrpen na propadlem domu — sovraži očeta. Lojze (Alojz Hrovat) izgubi nevesto in pogum, videč konec rojstne hiše in nesrečni konec Tilke. Igra je v marsikaterem prizoru ganila gledalce do solz. Obakrat je bila dvorana polna domačinov in sosedov. Vsi so se izražali pohvalno, ker je bila snov dobro izbrana. Vsem igralcem in igralkam želimo še mnogo uspehov v nadi, da nas v kratkem razvedre s kako novo prireditvijo. — *Gledalec-sosed.*

SV ANTON NA POHORJU. V petek dne 20. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku ugledno, občeprijubljeno gospo Marijo Kanop, županovo soprogo in mater predsednika naše tukajšnje krajevne organizacije gospoda Kristijana Kovača. Pokojnica je svojih petero otrok vzorno vzgojila. Kako je bila pokojnica

priljubljena, je pokazal veličastni pogreb, kakršnih je Sv. Anton še malo videl. Od blizu in daleč je prihitelo ljudstvo vseh slojev, da se poslovi od blagopokojne žene, katero je mučna bolezen preselila prezgodaj v gomilo. Stara je bila šele 54 let. Ko se je domači župnik ob odprtem grobu v prelepih besedah poslovil od drage nam matere in so zapeli pevci iz Marenberga in Vuzenice »Vigred se povrne«, se je solzilo sleherno oko. Blag ji spomin, sorodnikom pa naše sožalje!

MARENBERG. Dne 18. t. m. zvečer ob 9. uri je nastal požar v gospodarskem posloppju posestnika in gostilničarja Drogenika ter uprepelil vse poslopje z vsem poljedelskim orodjem. Pogorelo je tudi pet voz in vsa krma za živino. Zaradi pozne ure so požar zapazili šele, ko je bilo že vse poslopje v plamenu. Domače gasilno društvo je preprečilo, da se ogenj ni razširil na blizu stoječi svinjak, stanovanjsko poslopje in sosedna poslopja ter s tem rešilo spodnji trg pred nesrečo. V akcijo je stopilo tudi agilno vuhredsko gasilno društvo, dočim gasilnemu društvu Muta, ki je tudi prihitelo na kraj nesreče, ni bil treba nastopiti, ker je bil požar že omejen. Ogenj je najbrž zanetila zlobna roka. Neki osumljenec je že pod ključem. Posestnik je bil zavarovan le za 20.000 Din, škoda pa znaša nad 120.000 Din. Posestniki, zvišajte zavarovalnico! — V noči od 14. na 15. t. m. je neznan zlikovec vdrl v prodajalno tobaka g. Predana ter pobral tam se nahajajoči denar okrog 200 Din in nekaj cigaret. Vlomilca še niso našli. — Bivši nemški poslanec Franc Schauer se dolgočas sedaj v Marenbergu. Menda namerava postati gostilničar, kajti »Callier Zeitung« mu nese le pičle dohodke.

SV. TROJICA V HALOZAH. Prosimo Vas, g. urednik, dajte še malo prostora za novice od Svete Trojice, kjer raste sladko haloško vince. Pust je minul, vse je zdaj klavrno, zato je treba, da se razvedrimo s kakimi novicami, čeprav niso tako vesele kakor pred pustom, ko muzikanti »dobro se tam so gostili, potem pa novice delili«. Drugi je župnik gospod, ki bi bil tudi rad kaj zaslužil. Zato je z leco jeznega obraza grmel: »Kdor mi noče dati nič, naj se javi pri meni v župnijski pisarni«. Sam Bog ve in križ božji, kaj bi se pač zgodilo s takim upoznikom?? Mogoče bi ga bili gospod župnik vrgli naravnost v pekel, ne glede na razmere, da so mnogi, ki nimajo, da bi še sebe in svoje preživeeli. — Še eno Vam hočemo, cenjeni bralec in braleke »Domovine«, pojasniti. Vi vsi, ki radi čitate, najbrž ne veste, kje bi se najlaže naročili kak časopis. Tu pri nas pri Sv. Trojici v Halozah dobite pojasnilo. Pridite ob priložnosti enkrat k nam, Vam ne bo žal. Naš gospod župnik nam sedaj vsako nedeljo z leco oznanijo, kje si moramo časopise naročiti, in sicer v župnijski pisarni, kjer se naročajo »Bogoljub«, »Domoljub«, »Straža« in mogoče še starodavni »Kikeriki«. Mi odločno povemo, da nismo s to naredbo našega g. župnika prav nič zadovoljni, ker smatramo, da bi naše župnišče moralo služiti boljšim ciljem, kakor za naračanje časopisov. To si bomo že sami zvali poskrbeti, čeprav nismo študirali semenišča kakor g. župnik. Zdaj pa še želimo vsem prijateljem »Domovine« veselo velikonočno praznike, dosti klobas, pa še denarja, da si boste naročili, kar smo Vam svetovali. — D e m o k r a t.

KOBILJE V PREKMURJU. Tudi pri nas je bilo ob volitvah precej živahno. Prišel je lepega dne agent tereljaskih listov in Kleklovih koledarjev ter sklical javni shod pred cerkvijo, kjer je začel udrihati po Narodnem bloku, posebno pa po Pašiču. Ker pa je shod pod milim nebom brez zadevnega dovoljenja prepovedan, se je orožništvo moralo o tem prepričati. Toda hujskač se nikakor ni mogel uti legitimirati. Klical je svoje pristaše na pomoč, ki pa so ga zatajili. Tigrovski agitator je zatorej moral odmarširati v orožniškem spremstvu, kar je vzbudilo obilo smeha in zabavnih

opazk, Ročim, so se klerikalci od sramote potuhili za cerkev. Tako je zacetkrat bilo komedije konec. A kmalu nato je prišel kaplan iz Dobrovnika popravljat sramoto. Sklicati je šoh + gostilni »pri Trojberju« in začel govoriti o nebeskom zveličanju vseh, ki bodo volili klerikalne tigre. Dejal je celo: «Kaj vam pomaga, ako vam drugi poslanci v Beogradu pridobijo kaj pozemeljskih dobrot, ko vas edino naš Klekl lahko spravijo v nebesko kraljestvo! . . . » Razsodni možje smo ugovarjali takemu zlorabljanju vere, nakar se je kaplan s svojimi ožjimi pristaši umaknil v privatno sobo, kjer so žajfali vince do poznega večera. Omeniti je treba, da ta kaplan tudi vselej, kadar pride otroke poučevati krščanski nauk, raje poseđi v gostilni kakor pa v šolski sobi, ali pa po vasi nakupuje seno za svaka; otroci pa še očenaša ne majo pošteno. Zupanu, ki je naprednjak, pa je dal sporočiti, da ga bo po 8. februarju spravil v županskega stolca in ga poslal v Albanijo tri mesece kuluk opravljat. Zdaj se pri nas govori:

Osmi februar je davno stran,
s Horvat je ostal župan,
v Albanijo ni spravil ga kaplan.

Dobrovniki svonovi prav miho pojó,
da je kaplana po kuluku hudó.
Pristaši klerikalni pa pravijo,
da le kaplan nas v nebasa spravijo.

Ko prišel je osmi februar,
je bil Mihoš klerikalne skrinje čuvár,
na volišču je vsakega k sebi zval,
naj bi svojo kroglico tigrom dal.

Ko pa zvečer je škatlo odprl,
je samo praznine v njej uzrl,
brekal je v škatli kakor v črni kratí
z vsemi desetimi prati,
a ostalo je zamán;
zdaj sta nesrečna Mihoš in kaplan.
To je zapisal »žuti in zeleni«,
kakor zdaj tukaj pravijo meni.

Kmetijski pouk

PRECEPLJEVANJE SADNEGA DREVJA.

Sadnega drevja imamo pri nas veliko. Toda, če pregledujemo naše jabolčne sorte in jih presojamo glede njih rodovitosti in vrednosti, pridemo do zaključka, da imamo *veliko slabih sort*, v ostalem pa sploh *preveč sort*, ki nam delajo danes nepriliko za uspešno sadno trgovino. Sadna trgovina zahteva, da imamo na vagone *enakovrstnega* sadja, ne pa tako mešanega in toliko slabega, kakor ga nahajamo še po naših krajih.

Zato je naša dolžnost, da se počasi izneblimo slabih vrst in da naše nasade glede sort kolkor mogoče zenačimo z enakimi, dobro uspevajočimi, preizkušenimi vrstami, ki so priljubljene v sadni trgovini. Manj sort pa fiste dobre, to mora biti geslo našemu sadjarstvu.

Nekaj drugega je v okolici večjih mest, kopalšč in industrijskih krajev, kjer se lahko sveže sadje vsak čas in sproti prodaja. Tukaj je treba, da gojimo tudi nekaj poletnih in jesenskih vrst, da jih imamo vsak čas na prodaj. Zunanjo po deželah je pa glavna stvar, da imamo predvsem zimske namizne vrste, ki so trpežne in gredo dobro v denar.

Sedaj je čas, da slabe sorte *preceptmo*. Tega važnega dela bi se morali naši sadjerejci povsod poprijeti. Ni zadosti, da preceptimo samo divjake. Vse slabe in malovredne sorte naj izginejo in naj napravijo prostor dobrim namiznim vrstam, ki jih izberemo za dotični kraj. Za precepljevanje je mlado in starejše drevje dobro. Glavno je, da je zdravo in da je raščno, da ima zdravo deblo in krepke veje. Na pol suho drevje ni za to. Pri precepljevanju je treba ves vrh drevesa, to je vsa »krona« prenoviti (na novo vzgojiti). Zato je treba ves vrh močno skrajšati in pustiti le spodnje dele

glavni vej s posameznimi stranskimi pogonkami, da se vsa rast tako nazaj porezanega drevesa preveč ne ustavi.

Precepljevanje sadnega drevja je znano že od nekdanj, le žal, da se pre malo uporablja za izboljšanje našega sadjarstva. Do sedaj se je pre malo storilo v tem pogledu. Sedanjí čas zahteva, da gremo za kupčijo in da gojimo le take vrste, ki prinesejo denar v hišo. Naše nasade je treba očistiti slabih vrst. Sorte pa, ki so same na sebi dobre in ki so nam začele pešati v rasti in rodovitosti, naj se pa *pomlade*, in sicer s tem, da jim samo vrh skrajšamo, če treba na polovico ali pa tudi več. Pomlajeno drvo je pogojiti, da postane prej krepke rasti in dobre rodovitosti.

SETEV LUCERNE MED ZELENI OVES.

Tu in tam se dogaja, da sejejo gospodarji lucerno tudi med zimsko žito, med zimski ječmen in pšenico, ali pa med oves, ki ga pustijo zoreti. Taka zaščita mlade lucerne pred neugodnimi vplivi vročine, suše, plevela je v prvem času potrebna. Sezati pa ne sme predaleč, da se pozneje ne obrne v škodo lucerni. Če traja predolgo, nam lahko mlada lucerna trpi in oslabi. Če pustimo zaščitne rastline zoreti, nam gre lahko veliko lucerne po zlu, ker nam v senči in gošči žita opeša in se zaduši. Najhitreje se to zgodi, če nam vrhu stoječe žito poleže. In pred tem nismo varni! Če se to pripeti, potem je lahko vsa setev lucerne pokvarjena in uničena.

Kakor je dobro, da raste mlada lucerna v zavetju žitne rastline, tako jo moramo z druge strani varovati pred neugodnimi posledicami poleglega žita in pa pred oslabiljenjem vsled predolgotrajne rasti med žitom, če zori. Edino prav je zaradi tega, če sejemo lucerno med zelene žito, ki ga pokosimo za klajo. Prav pripravna rastlina je v tem primeru zeleni oves, ki ga pokosimo, kakor hitro gre v latje. Na ta način dobimo eno kcsnjo izvrstne zelene klaje. Mladi lucerni pa preskrbimo o pravem času potreben zrak in svetlobo, ki ju nujno potrebuje za krepki razvoj. Zeleni oves sicer še enkrat odžene, toda ta druga rast je redka in šibka in ne škoduje lucerni. Lucerna se na zraku in solncu prosto in krepko razvije in to je v tem primeru glavna stvar, vsaj je to pot lucerna glavna setev in glavni pridelek, ki ima trajati leta in leta. Zato je tudi njeno rast v prvi mladosti pred vsem podpreti.

Zeleni oves kaže bolj redko sejati, da bo lucerni bolj ustrezno. Lucerno samo je pa gosto sejati. Najprej spravimo oves v zemljo. Ko smo oves zavlekli z brano, sejemo lucerno in jo čisto plitvo zavlečemo ali s pomočjo travniške brane ali pa z njivsko vlačo. Lahko si pomagamo tudi z navadno njivsko brano, če zapletemo v njo trnjevih vej, tako da dela brana s trnjevim vejami namesto s svojimi zobmi, ki bi bili v tem primeru predolgi in bi drobno seme prišlo pregloboko v zemljo.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Zaradi znatnega padca cen v Ameriki so se končno tudi pri nas cene nekoliko znižale. Na novosadski blagovni borzi se je dobila pšenica po 440 Din, turščica po 175 do 210 Din, moka «0» po 575 Din za 100 kg na debelo.

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so se prodajali za kilogram žive teže: debeli voli po 10.50 do 12.25 Din, poldebili voli po 9.25 do 10.25 Din, plemenski voli po 8.25 do 9 Din, biki za klanje po 7.75 Din, klavne krave debele po 8 do 9 Din, plemenske krave po 6.25 do 7.50 Din, krave za klobase 4.75 do 6 Din, molzne in breje krave po 5.50 do 8 Din, mlada živina po 7 do 9.50 Din. Kupčija je v splošnem slaba.

KRMA se je prodajala na mariborskem trgu: seno in otava po 75 do 90 Din, slama po 50 do 65 Din za 100 kg.

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi so je dobilo dne 24. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 895 do 905 Din (1 šiling je 10.000 dosedanjih avstrijskih papirnatih kron), 100 italijanskih lir za 256 Din 40 p do 259 Din 40 p, 1 dolar za 62 Din 89 p do 63 Din 89 p, 100 češkoslovaških kron za 187 Din 6 p do 190 Din 6 p, 100 švicarskih frankov za 1219 Din 50 p do 1229 Din 50 p.

— Čebelarska predavanja v Beli Krajini so se vršila zadnje dni: v Dobljčah, v Petrovi vasi, na Talčjem vrhu in v Dragatušu. Na Talčjem vrhu se je ustanovilo tudi Čebelarsko društvo. Predaval je povsod g. Albin Čebular. V vseh krajih je bil obisk zelo številen. Upati je, da bodo v par letih čebelarji že čebelarili na premakljivo satovja. Sedaj imajo tod skoro izključno košnice in kranjčje. Lega za čebele je pa precej ugodna, ker je močna pomladna pašna, obsežni koloseki, obstoječi iz domačega koštanja, v jeseni pa jesenska resa in ajda.

Beleške

+ Klerikalna svoboda tiska. Kako razumevajo klerikalci svobodo tiska, najbolje dokazuje pisava »Domoljuba«, ki pridiguje svojim ovčicam, da prepoveduje cerkev čitanje naprednega časopisja. Klerikalci se boje resnice in zato nočejo dovoliti svojim ljudem čitanje neklerikalnih listov, da bi ne zvedeli resnice, kako klerikalci farbajo ljudstvo. Med tem ko pravi naš list, da naj ljudje le bere »Domoljuba« radi spoznavanja njegovih laži, a obenem tudi »Domovina«, da lahko čujejo oba zvona in sami presodijo resnico, ki je takšna, da »Domovina« piše za poštenost in čistost vere brez posvetnih primesi.

+ »Domoljub« in Marijine družbe. »Domoljub« je začel pozivati zadnje čase Marijine družbarice v boj proti naprednemu demokratiškemu časopisju, proti »Domovinu«, češ, da piše proti verskim ustanovam, blati verske družbe in sramoti duhovnike z namenom, da jim jemlje dušnopastirski ugled. »Domovina« je že večkrat pozvala klerikalne pisce, naj povedo, kdaj je pisala proti veri in verskim ustanovam. Odgovor so ostali vedno dolžni, zato pa lažejo še naprej, da piše demokratiško časopisje proti veri in verskim ustanovam, ker nastopa proti onim duhovnikom, ki zlorabljajo vero in verske ustanove v politična in tudi v samopašne namene. Istočasno ka zatrjujejo klerikalni poslanci v narodni skupščini, da slovenska duhovščina nikoli ni zlorabljala vere in verskih ustanov v politične namene, hujska »Domoljub« Marijine družbarice v boj proti demokratiškemu časopisju in se sklicuje na katekizem, na zakramente in božje zapovedi ter tako v svojem hinavskem bogoskrunstvu pozablja na eno prvih božjih zapovedi: »Ne imenuj po nemarnem božjega imena.«

Tedenske novosti

VSEM LJUBITELJEM DOBRIH KNJIG!

Cenjenim bralcem in bralkam »Domovine« dobro znani ljudski pisatelj g. Anton Stražar bi rad izdal knjigo svojih povesti, deloma že natisnjenih v »Domovinu«, deloma pa še doslej neobjavljenih. Spričo velikih tiskovnih stroškov pa se ne more izdati knjiga kar na slovo srečo, temveč je treba imeti zanjo precejšnje število naročnikov, ki se obvežejo, da naroče knjigo, čim izide.

G. Anton Stražar prosi zato vse bralce in bralke, da se obvezno priglase kot naročniki knjige, ki bo imela naslov »Kmečke povesti«. V knjigi bodo med drugimi ponatisnjene iz »Domovine« znane povesti: »Mošnikov stric«, »Mačeha s Kopoljskega gradu« in druge.

Knjiga bo imela lepe slike, ako bo mogla iziti, to se pravi, ako se bo priglasilo dovolj naročnikov.

Priglasite se torej takoj in poagitirajte tudi med prijatelji in znanci. Ne bo nikomur žal. Cena knjigi bo prav zmerna.

* **Cenjenim dopisnikom v ravnanje!** V zadnjem času smo prejeli več dopisov, iz katerih vsebine nismo mogli dognati, za kaj je šlo, odnosno, kaj so dopisniki hoteli povedati. Proximo vse cenjene dopisnike, da se izražajo tako jasno, da vemo mi in drugi čitatelji, kaj vsebuje spis, ne da bi nam bilo treba točno poznati domače razmere dotičnega kraja. To tako v ravnanje.

* **Četrta obletnica aneksije Primorja.** V nedeljo so potekla štiri leta, odkar se je Italija polastila najlepšega dela naše domovine, našega sinjega Primorja. Jugoslovanski narod, ki težko občuti to izgubo, si vsako leto obuja spomin na to žalostno obletnico. V nedeljo se je vršilo v vsej državi več zborovanj, na katerih so govorniki vzpodbujali narod k resnemu delu za osvoboditev jugoslovenskega naroda v Primorju.

* **Protialkoholni kongres v Beogradu.** Jugoslovska zveza treznosti je sklenila, da priredi letos meseca julija v Beogradu kongres propagatorjev treznosti. Razen velikega števila delegatov iz vse države so na kongres povabljeni tudi zastopniki vseh slovanskih protialkoholnih organizacij.

* **Prva jugoslovska rudarska inženjerka.** Na rudarski visoki šoli v Leobnu v Avstriji je položila zadnji državni izpit z odličnim uspehom gđe. Ela Lalal iz Prijedora v Bosni. Zanimivo je, da je prva ženska, ki se je posvetila temu študiju na tem zavodu, baš Jugoslovska.

* **Smrt agilne narodne delavke.** V Metliki je umrla gospa Katinka Gustinova, ki je bila dolgoletna agilna predsednica tamošnje podružnice Ciril Metodove družbe. Vzorni narodni delavki in napredjakinji bodi ohranjen blag spomin!

* **Ostanki praživali v Postojnski jami.** V Postojnski jami gradijo podzemeljsko železnico in so začeli kopati na doslej še nedotaknjemem prostoru. Pod nekimi zelo starimi židovi so kopači zadeli na zanimive predmete. Našli so slonove zobe, kosti jamskih hijen, preostanke leoparda, medveda in kosti velikega gavrana. Kakor sodijo izvedenci, so te kosti stare okrog 30.000 let.

* **Zaplemba «Naše Straže».** Policija je te dni zopet zaplenila mariborsko «Našo Stražo», proti kateri je baje vložila tekom njenega kratkega življenja od volitev dalje nič manj nego 25 ovadb. Pretekli teden je bilo proti «Naši Straži» vloženi tudi nekaj tožb zasebnikov radi časikraja.

* **Prvi slovenski zdravnik v Chicagu.** V amerškem mestu Chicagu se je nastanil dr. Janez Zaverčnik, ki je prvi slovenski zdravnik v mestu.

* **Ljubljanski vseučiliški profesor in spovednica.** Iz Braslovč nam pišejo: Ko je bil pri nas misijon, je šel moj sosed, ki je neustrašen naprednjak, k spovedi k enemu misijonarjev. Kakor vse druge je misijonar tudi njega takoj prijel z vprašanjem, v katero skrinjico je volil, kakšne liste bere in podobno. Sosed pa mu je odločno povedal, da ni vrgel kroglice v prvo (klerikalno) skrinjico, temveč je volil eno naprednih strank. «Kakšno napredno stranko» je zagodrnjal misijonar, «mar ni SLS napredna, saj je je volil celo ljubljanski vseučiliški profesor dr. Šerko.» No, na čuden način je postal dr. Šerko slaven. Mi mu moremo samo čestitati, da danes že misijonarji agitirajo z njegovim imenom za klerikalec — v spovednici.

* **50letnica potresne katastrofe v Ljubljani** bo letos na velikonočni ponedeljek. Starejši Ljubljancani se še danes s strahom spominjajo na takratno katastrofo, ki je napravila v Ljubljani mnogo škode.

* **Prve lastovice.** Pretekli teden so opazili lovcu na ljubljanskem barju prve lastovice, ki so dospete v naše kraje. Gotovo bodo prvim oznanjevalkam pomladi sledile kmalu tudi druge tovarišice.

* **Roman Bende obsojen.** Bivši urednik «Murske Straže» in kandidat Radičeve stranke pri skupščinskih volitvah v mariborski oblasti Roman Bende je bil preteklo sredo obsojen pri mariborskem okrožnem sodišču radi razžaljenja veličanstva na tri leta ječe.

* **Srečen dedič.** Te dni je dospelo iz Amerike poročilo, da je g. Hinko Bahun iz Gorenjske podedoval po svojem v Ameriki umrlem stricu 65.000 dolarjev. Gospod Bahun namerava že pred leti ustanovljeno trgovino z dežniki in ženskimi klobuki v Ljubljani in Mariboru sedaj z novim kapitalom temeljito razširiti.

* **Strašna ljubezenska zaloigra.** 30 letni posestniški sin Peter Lešnik je imel v Framu pri Mariboru 30letno posestniško hčerko Štefko Čeričovo za ljubico, na katero je bil strašno ljubesumen. V sredo, na praznik, je Lešnik popival v gostilni g. Högenwarta, kjer je iz ljubesumnosti ustrelil do smrti nekega Momšeta. Iz gostilne je zbežal Lešnik v vas Varto, kjer je upal dobiti svojo ljubico, ki bi morala biti tam nekemu otroku za krstno botro. Tam je dobil Cilo Kotnikovo, ki jo je videl samo od zadoj in jo smatral za Štefko Čeričovo. Z besedami: «Štefka, jaz imam nekaj zate!» je nastavlil samokres ter sprožil. Kotnikova je padla na tla, nakar je Lešnik nameril samokres proti sebi ter se ustrelil v prsa. Bil je takoj mrtev. Kotnikovo so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer so ugotovili, da njene rane niso smrtnenevarne.

* **Nepojasnjen umor.** V Gornji Polskavi so našli v postelji mrtvo ženo ključavničarja Alojza Šuntnerja. Nastal je sum, da jo je umoril njen mož, ki so ga aretirali. Preiskava, ki se je izvršila, še ni mogla točno ugotoviti pravega vzroka smrti. Sumi se celo, da je bila žena zastrupljena. Preiskava se nadaljuje.

* **Izreden primer hipnoze.** V Blatno Brezovico je te dni prišel neznanec, ki je v gostilni pri Frenku zatrljeval, da zna hipnotizirati. Prisotne je to zanimalo ter se je 18letna služkinja v dotični gostilni, Jožica T., ponudila, da jo hipnotizira. Tujec je prijel Jožico za roko in ji govoril, da hosta stopila v zrakoplov ter se odpeljala na Kitajsko. In res je bila Jožica kmalu hipnotizirana. Čez nekaj časa jo je tujec zdrnil. Enake poizkuse je napravil še z več dekleti. Pri odhodu pa je dejal Jožici, da bo čez teden dni ravno tako zaspala, a brez njegovega vpliva. To se je točno zgodilo. Ko je v nedeljo ob 8. uri zvečer Jožica pomivala v kuhinji, je padla naenkrat v nezavest. Bila je kakor mrtva in niso jo mogli zbuditi. Niti vrhniški zdravnik, h kateremu so jo prepeljali, ni mogel opraviti nič. Šele v ponedeljek se je predrnila sama od sebe. Čudno pa je to, da se Jožici še zdaj vedno ponavlja hipnoza in v takem stanju vedno zatrlje, da se vozi z zrakoplovom. Orožništvo se za neznanca zanima, ker je takšno početje kaznivo.

Iz raznih krajev

* V Tomačevem je te dni v duševni zmedenosti skočila v Savo Ana Hebenstreitova.

* Na Sračku pri Gribljah so utonili 5. t. m. v narasli Kolpi trije moški iz bližnje Hrvatke. Čoln so zagnali preveč pod jez, kjer se jim je obrnil. Le eden ponesrečencev se je z velikim naporom rešil iz vode.

* V Češencah pri Cerkljah (okraj Krške na Dolenjskem) so neznan tatovi odnesli iz trgovine g. Franca Jurečiča v noči od 12. na 13. t. m. različno manufakturno blago v vrednosti 25.000 Din ter 10.000 Din gotovine. Orožništvo jih pridno zasleduje, vendar doslej brez uspeha.

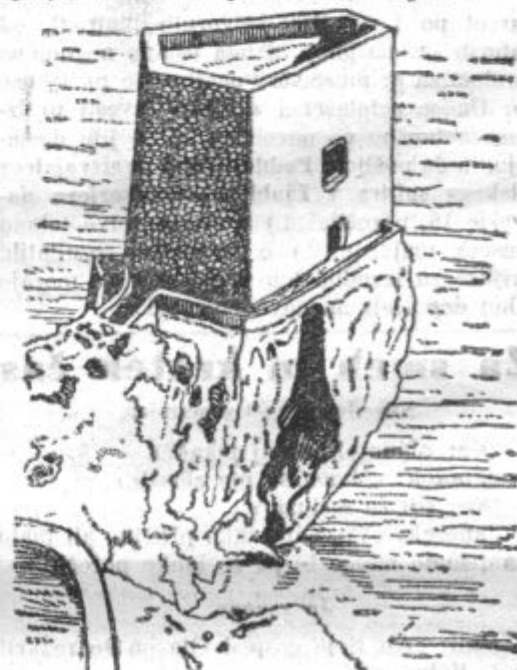
* V Kamnici pri Mariboru je padel kovač Albreht iz Radvanja s koleca v tri metre globok jarek in si razbil glavo. Propeljan je bil v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

* V Framu pri Mariboru je v sredo ponoči nastal požar pri kovaču in posestniku Šternu ter mu vpepelil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Domači gasilci so se trudili 14 ur, da so ogenj omejili.

Zanimivosti

NAJČUDNEJŠE STANOVANJE NA SVETU.

Stanovanjski stolp Giberta Clavela je ena najbajnejših in najzanimivejših stavb na svetu. Stolp je zgrajen na skali, štrleči nad morjem v Salernskem zalivu v Italiji, in je bil zgrajen v 16. stoletju kot del trdnjave.

Zgradbo je nedavno prenovil sedanji lastnik Clavel in jo priredil za stanovanje. Pod poslopjem so tajni dohodi in v same sobe se pride po nešteti hodnikih. Tujec, ki posesti ta labirint, ne zna brez vodnika iz poslopja. Skrivnostno stanovanje vzbuja veliko pozornost zlasti med tamošnjimi letoviščarji, ki si ga radi ogledujejo.

× **Velik požar v Tokiju.** Pred kratkim je nastal v japonskem glavnem mestu Tokiju strašen požar, ki je uničil ves severni del mesta, nad 8000 hiš. Okrog 30.000 ljudi je sedaj brez strehe. V ognju je zgorelo več sto oseb, ki se v strašni paniki niso mogle rešiti.

× **Strašen vihar v Zedinjenih državah** zahteval nad 1000 smrtnih žrtv. Te dni ob 2. uri popoldne je nastal v Zedinjenih državah strašen, vrtilnasti vihar, ki je podiral poslopja in drevesa ter lažje stvari odnašal visoko v zrak. Pod ruševinami je izgubilo življenje nad 1000 ljudi, mnogo tisoč pa jih je bilo ranjenih. Vihar je nastopil v ozkem pasu in ni trajal niti polniti deset minut.

IZJAVA.

Podpisani dajem tukajšnjemu delavstvu na znanje, da sem nepremišljeno izustil žaljive besede napram g. Franju Vojtkovskemu. Tem potom se zahvaljujem dotičnemu, da je odstopil od nadaljnjih korakov.

Huda jama, dne 22. marca 1925.

Podgoršek Jakob.

Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!

PREIZKUSI S ČILSKIM SOLITROM L. 1925.

Umno gospodari samo tisti kmetovalec, ki temeljito pozna svojo zemljo in njene potrebe ter zahtevne kulturnih rastlin po prehrani. Toga znanja mu pa ne more nuditi kemična preiskava zemlje in poznavanje rastlin, ampak samo gnojilni preizkusi.

Da se kmetovalcem omogoči brez posebnih stroškov izvedba takih preizkusov, je Delegacija proizvajalcev čilskega solitra pripravljena nadaljevati že v prejšnjih letih uvedene gnojilne preizkuse s čilskim solitrom. To akcijo izvaja na ta način, da dopošlje brezplačno primerno množino tega gnojila tistim kmetovalcem, ki hočejo izvesti take preizkuse. Ker je primernejše, če se ti izvedejo bolj enotno, se bodo predvsem upoštevale kmetijske podružnice, kmetijske zadruge in društva, ki bodo za to prijavila po več svojih članov. Tam, kjer ni takih društev, naj se zbere po nekoliko umnih kmetovalcev, ki se skupno priglasiijo za te preizkuse. Preizkusi se naj izvedejo predvsem na pšonici, rži, ječmenu, ovsu, turščici, krompirju, pesti.

Vsako preizkusno polje naj obstoja iz dveh parcel po 1 ar (100 četvornih metrov), od katerih se ena gnoji, druga ostane negnojena in služi za primerjavo. Pogoji za te preizkuse so: Da se priglasienci zavežejo izvesti preizkuse natančno po navodilih, ki se jim dostavijo, in da pošljejo Poddelegaciji proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 16, poročila: 1.) o stanju setve tekom meseca maja in 2.) o dobljenih rezultatih. Prijave za izvedbo teh preizkusov se morajo takoj doposlati na navedeni naslov.

Za smeh in kratek čas

Nezadovoljanost z mamico.

Oče: «Janezek, zakaj jokaš?»

Janezek: «Mama so me zlasali.»

Oče: «Si že zaslužil.»

Janezek: «Vi vedno tako pravite, ali malo manj hudo mamu bi pa že lahko poročili.»

Je vseeno.

Mati: «Ali ti je gospod Glavon že razkril svojo ljubezen?»

Hčerka: «Še ne; pač pa mi je povedal, koliko ima dolgov.»

Mati: «Saj to je eno in isto.»

Ni vseeno.

Sodnik: «Ali ste poročeni?»

Ožbovt: «Da.»

Sodnik: «S kom?»

Ožbovt: «Z neko žensko.»

Sodnik: «To se samo po sebi razume.»

Ožbovt: «Saj ni res. Moja sestra je tudi poročena, a ne z žensko, temveč z moškim.»

Hvaležnost.

Boltežar: «Kdo, za vruga, pa je tisti stari gospod, ki si ga tako spoštljivo pozdravil?»

Gašper: «Moj največji dobrotnik.»

Boltežar: «Kako to?»

Gašper: «Ta gospod je pred davnimi leti bil ženin moje tete, pa jo je zapustil, in tako je teta ostala samica.»

Boltežar: «Zato se vendarle ni tvoj dobrotnik.»

Gašper: «Kako da ne? Če bi leta ne bila samica, bi sedaj, ko je umrla, ne bil dedič njenega premoženja...»

Pomirjeval je.

Gašper (sodniku): «Pri tepežu sem bil jaz popolnoma nedolžen. Jaz sem ljudi samo pomirjeval.»

Sodnik: «No, saj ste vendar Janeza tako dolgo tolkli po glavi, da je izgubil zavest.»

Gašper: «To je že res, toda to je bilo edino sredstvo za pomirjenje.»

To ni nič.

Marjana: «Tebi že lahko zaupam, da sem tajno zaročena. Pa ne smeš nikomur povedati.»

Urška: «To ni nič, draga Marjana, jaz sem pa bila že trikrat tajno na ženitovanjskem potovanju.»

A, tako.

Blaže: «Gospod gvardijan, sklenil sem, da stopim v vaš samostan.»

Gvardijan: «Lepo, lepo. Ali ste spoznali ničevost posvetnega življenja? Kaj vas je privedlo do tega spoznanja?»

Blaže: «Vse je ničevost na tem svetu. Spoznal sem, da je tudi vino pristno le v samostanih.»

Nevarno.

Mati: «Zadnjič sem povedala tvojemu ženi, da sem bila jaz v tvojih letih prav takšna kakor ti.»

Hčerka: «A, zato ga ni sedaj več blizu...»

Lepa tolažba.

Zdravnik: «Dragi gospod Hlačoper, vi se morate podvreči operaciji.»

Hlačoper: «Operacija je zame predraga.»

Zdravnik: «Naj velja, kar hoče, saj jo bodo tako plačali vaši sorodniki.»

Ne gre.

Kunigunda: «Moj sin je strašno lahkomišeln, toda ženo hoče imeti iz poštene hiše.»

Rozalinda: «Pa naj snubi Hlačonovo Evalijo.»

Kunigunda: «Ze, ze, toda ta bi zopet rada ženina iz poštene hiše...»

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Birčna vas. Dejanje je kaznivo.

MALI OGLASI

Veliko denarja si prihranite, ako kupujete vse potrebščino oblačilnega, drobnega ter špecerijskega blaga v trgovinah Franca Senčarja, Mala Nedelja in Ljutomer. Istotam se kupujejo jajca in maslo vedno po najboljši dnevni ceni. Prepričajte se! 13

Levol, gozdarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelerino, sukno, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji!

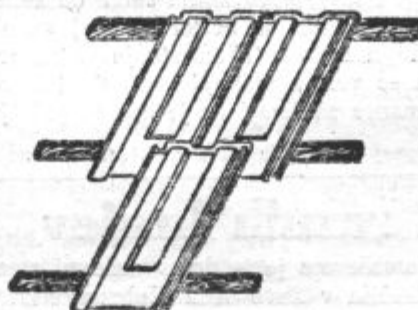
Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zabeležite vzorce!

Naročeno blago se razpošilja po poštnem povzetju. V lastni reki se izdelujejo usnja (kožni) rekolci, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

Miklošičeva c. 13

Koliko stara hoče biti žena, odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zanemarija. Žena ostane vedno mlada, ako rabi za obraz Fellerjevo Elsa-pomado, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego las naj se uporablja Elsa-pomada za lase. Enako moški, ki nočejo biti plošasti. Za poizkus 2 lončka za 36 Din, ako se pošlje denar v naprej, ali pa 46 Din po povzetju od lekarne Eugen V. Feller v Stubiici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

J. Stjepušin

SISAK

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

In vi, milostljiva gospa?

Zelite li, da se končno iznebite vaših peg? Veselite se li čiste in bele kože? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELSA-POMADO ZA OBRAZ IN OBVAROVANJE KOŽE, to odlično sredstvo za lepoto, za vzdrževanje mladeniške kože, ki zanesljivo odstrani vse nečistosti kože, prišče, pege, lišaj, zajedavce, ogree, da, celo nabori in gube se odstranijo z redno masažo s pomočjo Fellerjeve kavkaške Elsa-pomade za obraz in obvarovanje kože.

ZA POIZKUŠNJO 2 lončka z zavojnico in poštalno za 36 Din, toda le tedaj, ako se denar pošlje v naprej, kajti po povzetju je poštnina za 10 Din višja, torej 46 Din

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar v Stubiici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

ELSA TERGOVE LILIJNO MLEKO, idealno negovalno sredstvo za poit. ELSA LILIJNO MLEČNO MILO, ELSA-BORAKOVO, ELSA GLICERINSKO MILO so mila lepote vsake elegantne gospe.

Vso družino oblečete

kar najboljšje in najcenejše pri tvrdki!

CROBATH FRANC, d. z o. z., Kranj.

V zalogi voljeno blago, kloti in druga podloga, Tiskanine, dvojno in trobarvne. Češnji in oksfordi, krasne svilene rute.

Cene najnižje!

Cene najnižje!

PRODAJAM

po izredno znižani ceni belo platno za rjuhe 160 cm širok meter 27 Din, isto bolj grobo po 33 Din. Istotam se Vam priporoča zelo ugodni nakup blaga za birmanos ter za moške in ženske obleke. Vzorce od platna pošiljam zastonj. Se priporočam

Ant. Savnik, Skofja Loka.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

grdijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema srezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!